

De Constitutie van het Stroomkompas®

Grondslagen voor de Theorie van Continue Afstemming

Preambule

Alles wat leeft ontwikkelt zich volgens dezelfde universele principes van het leven.

De natuur, de mens, organisaties en economie lijken verschillend, maar zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zij maken deel uit van één werkelijkheid waarin gezondheid, ontwikkeling en duurzaamheid niet vanzelf ontstaan, maar voortkomen uit voortdurende afstemming op de condities die leven mogelijk maken.

De natuur vormt de bron van al het leven. Zij voorziet ons van lucht, water, voedsel en de ecosystemen waarvan ons bestaan afhankelijk is. De mens is onderdeel van die natuur. Organisaties zijn sociale systemen die door mensen zijn gecreëerd. Economie is een middel waarmee mensen samen waarde creëren en uitwisselen.

Hoewel zij ieder een eigen functie vervullen, delen zij één fundamenteel kenmerk: zij kunnen alleen duurzaam bestaan wanneer de condities voor gezond functioneren aanwezig zijn. Ritme en herstel, veiligheid, verbinding, diversiteit, betekenis, beweging en voortdurende afstemming vormen geen menselijke voorkeuren, maar universele voorwaarden waaronder leven zich kan ontwikkelen.

Wanneer deze condities langdurig worden verstoord, verliest een levend systeem zijn veerkracht. Bij mensen zien we dit terug in stress, uitputting en ziekte. In organisaties uit zich dit in verzuim, verloop, conflicten en afnemende betrokkenheid. In de natuur wordt het zichtbaar in de uitputting van ecosystemen, verlies aan biodiversiteit en de toenemende gevolgen van klimaatverandering en natuurrampen. De verschijningsvorm verschilt, maar het onderliggende principe is hetzelfde.

De mens neemt hierin een bijzondere plaats in. Als enige levende soort beschikt hij over het vermogen om zijn leefomgeving bewust vorm te geven. Onze keuzes beïnvloeden niet alleen ons eigen leven, maar ook organisaties, de natuur en daarmee de economie. Die invloed brengt verantwoordelijkheid met zich mee.

Deze constitutie vertrekt daarom niet vanuit economische groei of organisatorische efficiëntie, maar vanuit het leven zelf. Niet omdat economie onbelangrijk is, maar omdat een gezonde economie uiteindelijk afhankelijk is van gezonde mensen, gezonde organisaties en een gezonde natuur. Wanneer deze elkaar versterken, ontstaat duurzame waarde voor huidige en toekomstige generaties.

Gezond leven is geen keuze van de mens, maar een eigenschap van het leven. De vraag is niet óf wij onder deze principes leven, maar of wij onze manier van leven, organiseren en samenwerken ermee in overeenstemming brengen.

Vanuit deze overtuiging formuleren wij de volgende constituties als grondslag voor de Theorie van Continue Afstemming en het Stroomkompas®. Zij beschrijven geen methode of model, maar de universele principes waarop duurzame gezondheid, ontwikkeling en organisatiekracht zijn gebaseerd.

De Twaalf Constituties

I. De Constitutie van het Leven

Leven vormt het uitgangspunt van iedere duurzame vorm van organiseren.

Alles wat leeft ontwikkelt zich in voortdurende wisselwerking met zijn omgeving. Groei, herstel, aanpassing en ontwikkeling zijn eigenschappen van het leven zelf. Ook mensen en organisaties maken deel uit van deze werkelijkheid.

Duurzaam organiseren begint daarom niet bij systemen of structuren, maar bij het begrijpen van het leven.

II. De Constitutie van de Conditie

Leven ontwikkelt zich uitsluitend wanneer aan de fundamentele condities voor gezondheid, herstel en ontwikkeling wordt voldaan.

Veiligheid, ritme, herstel, beweging, gezonde belasting, een gezonde leefomgeving en sociale verbondenheid zijn geen luxe, maar voorwaarden waaronder mensen duurzaam kunnen functioneren.

Organisaties beïnvloeden deze condities iedere dag.

III. De Constitutie van het Ontwikkelvermogen

Ieder mens beschikt over een aangeboren vermogen om zich te ontwikkelen, zich aan te passen, relaties aan te gaan en betekenis te geven.

Organisaties kunnen dit vermogen versterken of belemmeren.

Het is daarom de verantwoordelijkheid van organisaties om ruimte te creëren waarin mensen tot ontwikkeling kunnen komen.

IV. De Constitutie van de Menselijke Behoeften

Mensen ontwikkelen zich vanuit fundamentele behoeften.

Autonomie, verbondenheid, competentie, betekenis, perspectief, talentontwikkeling en een positieve sociale omgeving vormen universele bronnen van motivatie, gezondheid en betrokkenheid.

Wanneer deze behoeften duurzaam worden vervuld, ontstaat eigenaarschap.

V. De Constitutie van Diversiteit

Diversiteit is een eigenschap van het leven.

Verschillen in talent, ervaring, perspectief en persoonlijkheid vergroten het leervermogen, de creativiteit en de veerkracht van mensen, teams en organisaties.

Niet gelijkheid, maar het waarderen en verbinden van verschillen maakt duurzame ontwikkeling mogelijk.

VI. De Constitutie van Betekenis

Mensen verlangen ernaar bij te dragen aan iets dat groter is dan henzelf.

Werk krijgt betekenis wanneer persoonlijke waarden, talenten en de bedoeling van de organisatie elkaar versterken.

Betekenis geeft richting aan ontwikkeling.

VII. De Constitutie van Gezondheid

Gezondheid is geen eindtoestand.

Gezondheid is het voortdurende vermogen om zich aan te passen, te herstellen en zich te ontwikkelen onder veranderende omstandigheden.

Voor mensen én organisaties is gezondheid daarmee geen doel, maar een voortdurend proces.

VIII. De Constitutie van Signalen

Gedrag vertelt een verhaal.

Werkdruk, conflicten, verzuim, verloop, betrokkenheid, energie en prestaties zijn signalen die zichtbaar maken hoe de afstemming tussen mens, werk en organisatie verloopt.

Signalen vragen niet in de eerste plaats om correctie, maar om begrip.

IX. De Constitutie van Organisaties

Organisaties zijn levende sociale systemen.

Zij bestaan uit mensen, relaties en een gezamenlijke bedoeling.

Hun kracht wordt bepaald door het vermogen zich voortdurend aan te passen aan veranderende omstandigheden zonder hun bedoeling uit het oog te verliezen.

X. De Constitutie van Leiderschap

Leiderschap betekent het creëren van condities waarin mensen gezond kunnen functioneren, verantwoordelijkheid kunnen nemen en gezamenlijk kunnen bijdragen aan de bedoeling van de organisatie.

Leiders sturen niet uitsluitend op resultaten.

Zij bewaken de afstemming tussen mens, werk en organisatie.

XI. De Constitutie van Continue Afstemming

Continue afstemming is het organiserende principe van duurzame ontwikkeling.

Zij verbindt de condities van leven, de fundamentele behoeften van mensen en de doelen van de organisatie.

Afstemming is geen eenmalige interventie, maar een voortdurend proces van waarnemen, begrijpen, leren en bijstellen.

XII. De Constitutie van Organisatiegezondheid

Organisatiegezondheid is het voortdurende vermogen van een organisatie om organisatiedoelen, de condities van leven en de fundamentele behoeften van mensen blijvend met elkaar te verbinden.

Wanneer deze afstemming aanwezig is, versterken gezondheid, ontwikkeling, samenwerking en duurzame prestaties elkaar.

Slotartikel – Van principes naar verantwoordelijkheid

Deze constitutie beschrijft de universele principes waarop gezond leven, duurzame ontwikkeling en gezonde organisaties zijn gebaseerd. Zij is geen methode, protocol of managementmodel, maar een normatief fundament voor de manier waarop wij naar mens, organisatie en samenleving kijken.

Wie deze constitutie onderschrijft, erkent dat goed bestuur meer vraagt dan het realiseren van financiële, juridische of operationele doelstellingen. Goed bestuur betekent ook het creëren, bewaken en herstellen van de condities waaronder mensen, teams, organisaties én de natuurlijke omgeving duurzaam kunnen floreren.

Daarom vormt deze constitutie het kompas voor leiderschap, governance, samenwerking en besluitvorming. Zij nodigt organisaties uit om hun keuzes, beleid en inrichting voortdurend te toetsen aan de universele principes van het leven en deze waar nodig opnieuw op elkaar af te stemmen.

Continue afstemming is daarmee geen eenmalige interventie, maar een blijvende bestuurlijke verantwoordelijkheid. Niet omdat verandering het doel is, maar omdat leven voortdurend in beweging is.

Een organisatie die deze constitutie onderschrijft, verbindt zich ertoe haar leiderschap, governance en besluitvorming blijvend af te stemmen op de universele principes waarop gezond leven berust. Zo ontstaat een organisatie die niet alleen succesvol is, maar ook gezond, veerkrachtig en van blijvende waarde voor mens, samenleving en natuur.

Leonie Braskamp *Grondlegger van de Theorie van Continue Afstemming en het Stroomkompas®*